

TRŽAŠKI DNEVNIK

Velik jubilej slovenske igralko
ŠTIRIDESETLETNICA UMETNIŠKEGA
DELOVANJA ANGELE RAKARJEVEPredsedstvo SHP Z obiskalo žrtve
fašistične podivjanosti kominformistovZdravstveno stanje
tov. Vladimirja Švare
VEDNO BOLJ RESNOZahteva vsega poštenega prebivalstva je,
da oblasti izsledijo pobesnele napadalce!

Danes je pevovodjo tov. VLADIMIRJA ŠVARA in njegovega sina, ki ležita v bolnici, obiskalo predsedstvo SHP. Tov. pevovodja je močno poškodovan po desnem očesu ter ima poškodovan tudi nos in nosne kosti. Njegov sin pa ima več podplutb po telesu ter so ga tudi močno udarili po nosu. Tovaršnica Švarova je delegacija povedala, kako se je izvršil zverinski napad pobesnelih kominformistov, ki so svoj bes izlili na Švarovo družino. Nekatere člane napadale bande že poznajo.

Do danes ni opaziti znakov izboljšanja pri bolniku, ki je zaradi velike izgube krvi zelo šibak. Sin Boris je boljši in bo v par dneh zapustil bolnico.

Predsedstvo SHP je izrazilo tovaršnici Švarovi svoje sočustvovanje, bolnikom pa željo po skorajšnjem okrevanju.

Zahteva vsega poštenega prebivalstva pa je, da oblasti izsledijo pobesnele napadalce.

23 slovenskih učiteljev odpuščeni
26 slovenskih razredov ukinjenih?

Zapihal je neki slab veter in prišlo se je šušljati po Trstu, da je šolskih razredov in učiteljev preveč, seveda slovenskih, in da je treba šolsko nekoliko stisniti, kakor da bi ne bilo še dovolj stisnjeno v poslatih občinskih proračuna.

Govori se (poudarjamo: govori), da morajo oblasti odpustiti 23 slovenskih učiteljev, ker da zanje ni dela v šoli, ter da morajo ukiniti kar 26 slovenskih razredov, ker da ni otrok.

Recimo, da so to govorice resnične. Baje da zahteva šolski predpis za obstoj razreda najmanj 15 otrok, kakor so takih predpis razredljivi, kot meh harmonike, že vemo. Zelo čudno pojmujejo svojo dolžnost tisti, ki rešujejo take stvari. Verjetno zato, ker ne vedo, da se število novih šolobveznih otrok vsako leto menja, da je običajno toliko let po vsaki letni vojni usesu, da se zmanjša število otrok samo trenutnega značaja. Tržaške šolske oblasti so menda edinstvene na svetu, ki ob takih trenutnih pojavi zapirajo učilnice in odpuščajo učitelje. So kakor muhe enodnevnice, ki ne mislijo na jutrišnji dan, ker ga itak ne bodo preživele. Odpuščeni učitelji bodo ostali.

Nesreča pri delu

Včeraj popoldne ob 2.10 so pripeljali v ortopedski oddelk glavne bolnice 20-letnega Capellanija Josipa iz ulice Conti 2. Omenjeni je med delom v hangarju 61 v luki Deula D'Aosta padel z enega metra višine in si poškodoval levo nogo. Ozdrave bo v 10-14 dneh.

Drago je plačal ljubezen

Ko je kapitan ameriške ladje «Dorothy Stevenson», ki je te dni pripeljal v Trst, dovolil mornarjem kretanje po mestu, so se brž porazgubili po ulicah in mestnih lokalih ter pričeli popivati, kot je pri mornarjih navada. Med njimi je bil tudi Mestle James, ki se je v poznih nočnih urah počeno opit vračal na ladjo. Med potjo je zavil skozi staro mesto, kjer se je po vsej verjetnosti izgubil in ni vedel ne naprej ne nazaj. V odločnem trenutku je prišla k njemu neznanca mlada ženska, da mu pomaga iz zagate. Bila sta v ulici Capitelli, ko mu je prišla neznanca izkazovati

Pod svobodnim soncem

SPISAL: *Longgato* II. DEL

97

Jezno je vrgel v tolmun celo pest delcev, da je voda oskropila rob belega marmora. Takrat se je pojavil Numida. «Vse je na jadrnici, vaša svetlost!»

«Niš zapazil nikjer sumljivega čolna, skrije senca?»

«Nikjer, prejasnosti! Morje kakor umito, pristan na drobno ogledan — nikogar!»

«Kako da ni Spiridiona? Si vprašal vratarja?»

«Vprašal, izbornost!»

«Ni nihte trkal!»

«Ni se ganilo pred vrat!»

Epafroditi je pomolal. Numida je videl senco na njegovem čelu. Tesno je prekrizal roke na prsih.

Kar začela oba po atriju hitre korake, ki so se naglo bilizili.

Epafroditi je vstal, Numida je stopil h korinskemu stebri ob vhodu.

Star suženj je zasopel planil v sobo in zdrsil po kolenskih bred Epafrodita.

«Izdajalec! Premogočni, izdajalec!»

Epafroditi je rahlo pobelzel. Toda vprico suženj je zatajil nemir in vprašal:

«Izdajalec? Kdo je? Kje si ga videl?»

«Po morju je prišel s sajko, pa smo ga zgrabili.»

«Ali vam je ukele?»

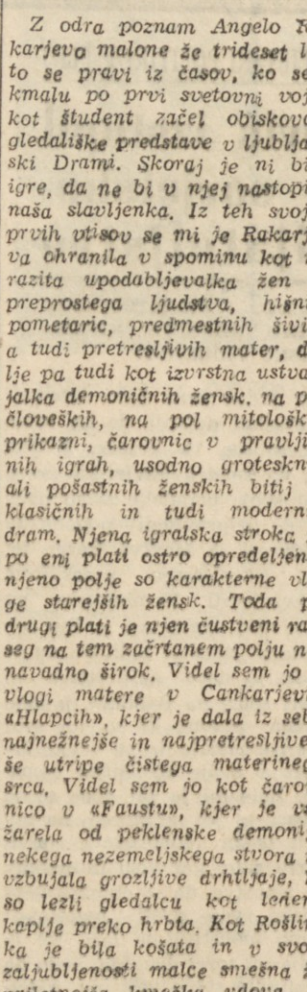
«Ni, premogočni! Zvezan je in usta mu tiče, da ne kriči.»

«Numida, pomil! Sem ga privredil!»

Suženja sta hitro odšla. Epafroditi je hodil po mozaiku in bobnal s prsti po čelu. Če je izlovala moj namen, potem je resnica, da obuje s satanom, kakor trdi ljudstvo.

Samo ta misel mu je vstala v trenutku, ko je čutil, kako sega Teodorina roka zopet po njegovem omniku, kako pokajo niti, kako se ovija mreža, nastavljena despotini, krog njegovega vrata.

Nestrpno je čakal, kdo bi bil izdajalec.

Angela Rakarjeva

Z odra poznam Angelo Rakarjevo malone že trideset let, to se pravi iz časov, ko sem kmalu po prvi svetovni vojni kot študent začel obiskovati gledališke predstave v ljubljanski Drami. Skoraj je ni bilo igre, da na bi v njej nastopila naša slavljena. Iz teh svojih prvih vtisov se mi je Rakarjeva ohranila v spominu kot iz razvita upodabljalka žen iz preproste ljudstva, hišnica, pometarica, predmestnih župljani, a tudi pretrpetljivih mater, da ji pa tudi kot izvrstna ustvarjalca demoničnih žensk, na pol sloveskih, na pol mitoloških prikazni, čarovnice v pravljičnih igrah, usodno groteskni in pošastni ženski bitji iz klasičnih in tudi modernih dram. Njena igralska stroka je po eni strani ostro opredeljena: njeno polje so karakterne vloge starejših žensk. Toda po drugi strani je njen čustveni razsež na tem začetnem polju ne navadno širok. Videl sem jo v vlozi matere v Cankarjevih «Hlapcih», kjer je dala iz sebe najnežnejše in najpretrpetlivejšee strupe čistega materinega srca. Videl sem jo kot čarovnico v «Faustu», kjer je vsa žarela od peklenske demone, nekega nezemeljskega stvora in vzbujala grozljive drhtilje, ki so ležli gledalcu kot lovine kaplje preko hrta. Kot Rožlino, ki je bila košča in v svoji zaljubljenosti malce smešna že priletneja kmečka vdova. V «Ani Christie» je bila kot preprosta prijateljica mornarjev kljub trepetnim izrazom, ki jih imajo na ustih, pritrjeno ganljivo. Tako je skala njene čustvenosti zmogljivost v okviru njene odrske stroke izredno razsežna, bogata in pestra.

Velika in dragocena prednost Angele Rakarjeve kot igralko je prav v tem, da ni nikoli stila in tudi ni poskušala stopiti preko meje svoje določene karakterne tipa. Morda se je prav zato mogla razviti do tiste izredne igralske dovršenosti, po kateri jo poznajo preje ljubljanske gledališke občinstvo. Ne spominjam se primera, da bi Angela Rakarjeva kdaj v kakoli odredila, pač pa je skoraj povsod, kjer smo jo videli, dosegla v svojih vlogah tiste moške in ženske, ki so ga v vloge dosegali. Upam, da se trdijo, da je morda napravila celo več, kot je izdala v tekstu samem.

Angela Rakarjeva je izšla iz ljudstva in ostala tudi vse življenje v najnežnejšem stiku z njim. Prav tako skromna in preprosta, kot je bila pred svojim vstopom v teater. Mislim, da ne bom preveč, če pripisujem temu njenemu izpustu in temu njenemu sožitju s

Tov. Kosmina in Tendella oproščeni

Pred prizivnim sodiščem se bila v ponedeljek razpravljala pred Amalijsko Kozmina in Nedi Tendella, ki sta v maju t. l. sabirali podpise za svobodo in demokratske volitve v Trstu. Mnogo ljudi je nabiralo pote podpisalo. Med njimi tudi Jolanda Catenacci, ki pa je o tem obvestila svojega moža, funkcionarja Kršćanske demokracije. Ta ju je izročil policiji, ki je vse skupaj predala sodni. Obsojeni sta bili vsaka na leto in tri mesece zapor. Proti krivičnici kazni sta nato vložili prizivi.

Pred prizivnim sodiščem pa je moral javni tožilec zaradi neresničnosti dokazov sam priznati, da je bila obsoda krivična. Zato je predlagal, da ju oproste. Sodisce je predlog javnega tožilca upoštevalo.

Preteklo je komaj nekaj minut, ko vstopi Numida in z njim vred — zakrinkan — evnuh Spiridon. Plašč je bil raztrgan in na ustnicah so bile kaplje krvi.

Snel je razčleno krinko, katero so mu hoteli strgati suženji.

Prihujeno in nezaupno se je ozrl po Numidi, ki je odhajal. «Mogočni, klanja se ti Spiridon, ker si ga klical. Toda tvoji ljudje so razbojniki. Do krvi so me, pogledaj!»

Evnuh je pritisnil prste na krvavec ustnice in pokazal madoz Epafroditu.

«Zmošta, grda zmošta! Epafroditi plača vsako kapljico krvi z zlatom. Zakaj si prišel po morju?»

«Prejasni, najpravičnejši, zmrešni so tvoji lasje! Kako hudobni so, ki te tožijo!»

Grk je dobro razumel, da je Spiridon s tem razodel, zakaj ni prišel pri vrati do njega. «Torej si nisi upal po Osrednji cesti?»

«Custodia libera, prejasni, zakaj so ljudje tako zlobni! Morda ni je svobodna pot, morda ni, kdo ve. Iz kamna ti zraste senca in te prime z dolgo roko za vrat. Nič se ne ve. Zato sem šel po morju in tvegal življenje za te, samo zato, gospod. Govori, zakaj me kliče tvoja dobrotljivost na cesto, po kateri hodita ječa in smrti.»

«Sedi, Spiridon!»

preprostim ljudem njeni veliki smisel za realistično igranje. Njena lik žena iz delovstva in kmečkega ljudstva, njeni liki iz predmestja so kakor presajeni iz svojega okolja na oder, le smiselno in umetniško primerne obdelani. Posebne omembe vredno se mi zdi, da so tudi njene stvaritve nezemeljskih likov, na primer čarovnic, podane tako, kot da so ta bitja realna. Pri karakterizaciji teh likov se Angela Rakarjeva poslužuje istih realističnih sredstev kot pri ustvarjanju svojih realnih ženskih postav. S tem jih približa gledalcu in mu jih prikaže sprejemljive in verjetne.

Z včerajšnje seje tržaškega občinskega sveta
O preiskavi pri Acegatu iz leta 1946
bodo razpravljali na tajni sejiObčinski svet je sprejel predlog pravilnika o
svojem poslovanju z neznatnimi spremembami

Včerajšnja seja tržaškega občinskega sveta je potekala v glavnem mirno, v čemer se je razlikovala od prejšnjih sej, ki so bile zelo burne, če že ne viharne. Prišla pa se je formalno ugotoviti prisotnost svetnikov. Včeraj jih je bilo prisotnih samo 44. Takoj po tej formalnosti je občinski tajnik L. Cicari prečital zapisnik zadnje seje, kakor je župan J. Bartoli odgovoril na zahtevo svetovalca Pogossija o zadevi Acegata. Svoje pomenilo je stiliziral v dve točki, in sicer:

1) da so delovale posebne komisije od leta 1944 do 1945 in

2) da je razvidno iz poizvedb, da ni mogel biti noben eden upravnega sveta Acegata odzvojen niti direktno niti indirektno ter da ni nobenih pomankljivosti ali nerednosti. O vsem ostalemu pa da bo občinski svet razpravljal pred samo na jutro želelo svetovalcev na tajni seji.

S tem je bilo razpovzganje o Acegatu za enkrat zaključeno in prišlo je se razpravljanje o pravilniku. Občinski tajnik je prečel 1. pravilnik, ki vsebuje določila o tem, kdaj župan ugotovi začetek teže in v drugo. Če pri tej prvi točki se je razveljavila živahna debata, v katero so posegli svetovalci.

Evnuh ga je pogledal z velikim nejeverjem v oči.

«Sedi in pij, Spiridon. Epafroditi je pravičen. Zgodila se ti je krivica, poravnaj jo.»

Evnuh je boleče sedel in se stresel vselej, kadar se je ob plačaljoči krvi zganila senca vitkih stebrov.

«Prejasnost, govori, hitro povej; zakaj ne vem, me li ukaže zora še živega.»

Evnuh se je začel bolj tresiti in plašiti. Če je začel z najsum, se je dvignil, prihujil in iskal kotička, kamor bi skočil in se skril.

Epafroditi pa je mirno sedel. Njegove drobne oči so počivale na Spiridionu in mu govorile: «Ne igray, le igray, la komunki! Tudi to igro ti plačam.»

«Ne boj se, zadosti je prelešiti v tvoji glavi! Če bi ti vratil tical že v zanki, izmakneš glavno, poznam te.»

«Ze tici, gospod, in zanka se zadreguje. Pomisli: custodia liberali Jaz pa ti tibi opočinoti! Govori, prosim te, sicer zbežim.»

«Custodia libera, prejasni, zakaj so ljudje tako zlobni! Morda ni je svobodna pot, morda ni, kdo ve. Iz kamna ti zraste senca in te prime z dolgo roko za vrat. Nič se ne ve. Zato sem šel po morju in tvegal življenje za te, samo zato, gospod. Govori, zakaj me kliče tvoja dobrotljivost na cesto, po kateri hodita ječa in smrti.»

«Sedi, Spiridon!»

«Nisem se gospod!»

«Storil mi boš še eno in veš, se boš življenja do smrti. Hoteš?»

«Hocem, če ne bo še jutri konec mojega življenja.»

«Ne bo ga!»

(Nadaljevanje sledi)

kon, na primer čarovnic, podane tako, kot da so ta bitja realna. Pri karakterizaciji teh likov se Angela Rakarjeva poslužuje istih realističnih sredstev kot pri ustvarjanju svojih realnih ženskih postav. S tem jih približa gledalcu in mu jih prikaže sprejemljive in verjetne.

Vladimir Bartol

K štiridesetletnici: njenega umetniškega ustvarjalnega dela čestita Angeli Rakarjevi tudi vse slovensko tržaško gledališko občinstvo in ji želi še dolgo vrsto let plodnega dela za dug in rast slovenske odrske umetnosti!

V Ljubljani zaseda te dni tehnična komisija zastopnikov italijanske, avstrijske, madžarske, jugoslovanske in železniške uprave STO, ki se bavi z tarifno Madžarska-Trst (Luka). Razgovori so pričeli 31. p. t. in bodo zaključeni 12. t. m.

V Budimpešti se je dne 3. t. m. pričela tretja konferenca, ki bo trajala do 16. t. m. Zaposlena je v sestavljanju cen in pogojev dokončne tarife CSR-Trst (Luka). Sodelujejo italijanski, tržaški, avstrijski, češkoslovaški, madžarski in jugoslovanski zastopniki. Računajo, da se bo ta konferenca po 16. novembru še nadaljevala v Pragi.

Vse tri direktne tarife med Trstom in Avstrijo, Madžarsko ter Češkoslovaško naj bi dobile veljavo v januarju 1950. Vendar se sedaj mislijo, da bo zaradi tehničnih težav nekaj zamude.

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda ubijalec ni bil nikoli. Odkar je padel na njegovo vest težak umor ne dolžnega zlatarja, ni bila njegova vest več mirna. Edino upanje je bila njegova mati, ki jo je ljubil in nosil v svojem srcu. «Sem vreden sin svoje matere. Sem pa tudi tak, kakršnega me je bog ustvaril, je zaključil Pieri svoje zašiljanje.

Za njim je bil vprašan Ivan Fajdiga. Govoril je o pripravah za umor, o sestankih, na katerih so do podrobnosti pripravili načrt za kravo zlatarja. Po izvršitvi tatvine je Pieri, ki je zvedel, da je urarja med tatvino toliko udaril z metlo po glavi, da je zaradi prizadejanj ran umrl, odšel v Gorico, Fajdiga pa je naročil, naj ukradene predmete prinese v Gorico, da bi jih prodal. Fajdiga, ki se je prvič pripeljal z vlakom, ni tega napravil. Drugi pa se je odpravil z avtom soferja Kovčiča, pripeljal zlatarja v Gorico, od tam pa so se vsi skupaj odpravili v Padovo in nato v Milano. Ob prihodu v Trst mu vest ni dala več mira. Skril se je še precej časa po predmetu, toda policija ga je kmalu aretirala.

Pri popoldanskem delu pravice je obtožen Fulbo prišel s pripovedovanjem, da je Pieri spoznal v zaporu leta 1939. O poteku kraje, ki se je

PRED POROTNIM SODIŠČEM

Proces proti ubijalcem zlatarja Vouka

Včeraj jutraj se je pričela pred porotnim sodiščem razprava proti ubijalcem zlatarja Antona Vouka iz ulice Enrico Toti. Na tožni klopi sedijo Ivan Fajdiga, Bruno Pieri, Anton Fulbo in Lidija Jamnik, ki so glavni krivci umora. Poleg njih je še sofer Marjan Kovčič iz Gorice in še nekatere žene, ki so popolnoma po naključju padle v to zadevo.

Meseca julija smo o umoru precej pisali. Vsa tržaška javnost je s pozornostjo sledila razvoju dogodkov. Umor Vouka se je tako globoko zasiajal v spomin našega prebivalstva, da niti danes po treh in pol mesecih spomin na zločinski

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda ubijalec ni bil nikoli. Odkar je padel na njegovo vest težak umor ne dolžnega zlatarja, ni bila njegova vest več mirna. Edino upanje je bila njegova mati, ki jo je ljubil in nosil v svojem srcu. «Sem vreden sin svoje matere. Sem pa tudi tak, kakršnega me je bog ustvaril, je zaključil Pieri svoje zašiljanje.

Za njim je bil vprašan Ivan Fajdiga. Govoril je o pripravah za umor, o sestankih, na katerih so do podrobnosti pripravili načrt za kravo zlatarja. Po izvršitvi tatvine je Pieri, ki je zvedel, da je urarja med tatvino toliko udaril z metlo po glavi, da je zaradi prizadejanj ran umrl, odšel v Gorico, Fajdiga pa je naročil, naj ukradene predmete prinese v Gorico, da bi jih prodal. Fajdiga, ki se je prvič pripeljal z vlakom, ni tega napravil. Drugi pa se je odpravil z avtom soferja Kovčiča, pripeljal zlatarja v Gorico, od tam pa so se vsi skupaj odpravili v Padovo in nato v Milano. Ob prihodu v Trst mu vest ni dala več mira. Skril se je še precej časa po predmetu, toda policija ga je kmalu aretirala.

Pri popoldanskem delu pravice je obtožen Fulbo prišel s pripovedovanjem, da je Pieri spoznal v zaporu leta 1939. O poteku kraje, ki se je

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda ubijalec ni bil nikoli. Odkar je padel na njegovo vest težak umor ne dolžnega zlatarja, ni bila njegova vest več mirna. Edino upanje je bila njegova mati, ki jo je ljubil in nosil v svojem srcu. «Sem vreden sin svoje matere. Sem pa tudi tak, kakršnega me je bog ustvaril, je zaključil Pieri svoje zašiljanje.

Za njim je bil vprašan Ivan Fajdiga. Govoril je o pripravah za umor, o sestankih, na katerih so do podrobnosti pripravili načrt za kravo zlatarja. Po izvršitvi tatvine je Pieri, ki je zvedel, da je urarja med tatvino toliko udaril z metlo po glavi, da je zaradi prizadejanj ran umrl, odšel v Gorico, Fajdiga pa je naročil, naj ukradene predmete prinese v Gorico, da bi jih prodal. Fajdiga, ki se je prvič pripeljal z vlakom, ni tega napravil. Drugi pa se je odpravil z avtom soferja Kovčiča, pripeljal zlatarja v Gorico, od tam pa so se vsi skupaj odpravili v Padovo in nato v Milano. Ob prihodu v Trst mu vest ni dala več mira. Skril se je še precej časa po predmetu, toda policija ga je kmalu aretirala.

Pri popoldanskem delu pravice je obtožen Fulbo prišel s pripovedovanjem, da je Pieri spoznal v zaporu leta 1939. O poteku kraje, ki se je

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda ubijalec ni bil nikoli. Odkar je padel na njegovo vest težak umor ne dolžnega zlatarja, ni bila njegova vest več mirna. Edino upanje je bila njegova mati, ki jo je ljubil in nosil v svojem srcu. «Sem vreden sin svoje matere. Sem pa tudi tak, kakršnega me je bog ustvaril, je zaključil Pieri svoje zašiljanje.

Za njim je bil vprašan Ivan Fajdiga. Govoril je o pripravah za umor, o sestankih, na katerih so do podrobnosti pripravili načrt za kravo zlatarja. Po izvršitvi tatvine je Pieri, ki je zvedel, da je urarja med tatvino toliko udaril z metlo po glavi, da je zaradi prizadejanj ran umrl, odšel v Gorico, Fajdiga pa je naročil, naj ukradene predmete prinese v Gorico, da bi jih prodal. Fajdiga, ki se je prvič pripeljal z vlakom, ni tega napravil. Drugi pa se je odpravil z avtom soferja Kovčiča, pripeljal zlatarja v Gorico, od tam pa so se vsi skupaj odpravili v Padovo in nato v Milano. Ob prihodu v Trst mu vest ni dala več mira. Skril se je še precej časa po predmetu, toda policija ga je kmalu aretirala.

Pri popoldanskem delu pravice je obtožen Fulbo prišel s pripovedovanjem, da je Pieri spoznal v zaporu leta 1939. O poteku kraje, ki se je

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda ubijalec ni bil nikoli. Odkar je padel na njegovo vest težak umor ne dolžnega zlatarja, ni bila njegova vest več mirna. Edino upanje je bila njegova mati, ki jo je ljubil in nosil v svojem srcu. «Sem vreden sin svoje matere. Sem pa tudi tak, kakršnega me je bog ustvaril, je zaključil Pieri svoje zašiljanje.

Za njim je bil vprašan Ivan Fajdiga. Govoril je o pripravah za umor, o sestankih, na katerih so do podrobnosti pripravili načrt za kravo zlatarja. Po izvršitvi tatvine je Pieri, ki je zvedel, da je urarja med tatvino toliko udaril z metlo po glavi, da je zaradi prizadejanj ran umrl, odšel v Gorico, Fajdiga pa je naročil, naj ukradene predmete prinese v Gorico, da bi jih prodal. Fajdiga, ki se je prvič pripeljal z vlakom, ni tega napravil. Drugi pa se je odpravil z avtom soferja Kovčiča, pripeljal zlatarja v Gorico, od tam pa so se vsi skupaj odpravili v Padovo in nato v Milano. Ob prihodu v Trst mu vest ni dala več mira. Skril se je še precej časa po predmetu, toda policija ga je kmalu aretirala.

Pri popoldanskem delu pravice je obtožen Fulbo prišel s pripovedovanjem, da je Pieri spoznal v zaporu leta 1939. O poteku kraje, ki se je

dejanje ni šel v pozabo. To dokazuje številna množica koticke napolnila sodno dvorano.

Po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil, predsednik sodišča Zetto, je bil zašiljen prvi obtožbenec Bruno Pieri, tožnec je eleganten mož, le po počasn, njegov nastop pred sodniki pa priča, da je krivica umor zelo globoko pretresel. Prišel je govoriti tiho, potro. Uvodoma je na dolgo in široko govoril o svojem življenju, o težavah, ki jih je srečeval na poti. Imel je zelo dobre spomin. Potem ko je povedal tudi o umoru Vouka je dejal, da bo kratak in zato prosil predsednika, naj ga posluša. Dejal je, da je zagrešil za veliko tatvin, toda

III. REDNI OBČNI ZBOR

Slovensko-hrvatske prosvetne zveze

Poročilo tov. Majde Majnikove o delu odseka za ljudsko prosveto

Na delo, v lepšo bodočnost, naj bo geslo vsakega posameznika!

ŠOLSKI ODSEK SHPZ VODI BORBO za obrambo slovenskih šolskih interesov

Delovanje prosvetnih društev je kljub razdiralnemu delu vidaljevcev uspevalo

Tako smo pomagali prosvetnemu društvu Lonjer-Katrina, ki je pripravilo praznik narodnih noš. Prireditve je krasno uspela. Zbranih je bilo 120 žena, mladink in mladincev v narodnih nošah. 29. junija je bil pod imenom »Praznik naših pesniških noš« okrajni koncert v Borštu. Nastopili so vsi pevski zbori dolinskega okraja. 27. junija so zbrani pevski zbori iz mesta nastopili na prireditvi ob zaključku portizanskega kongresa pri Sv. Ivanu. Za zbor OF v Mačkoviču, ki je bil 4. julija, smo organizirali, da so nastopili posamezne vsi pevski zbori dolinskega okraja in ob zaključku zbrani pevski zbori STO-ja. Za 11. julij pa smo prosvetnemu društvu v Padričah pomagali organizirati prireditev ob 50 letnici, pri kateri so nastopili vsi pevski zbori STO-ja. Proslava je odlično uspela, kljub temu, da se je pojavil razkorak in da odbor društva po prireditvi za ni hotel več izvršiti obveznosti do STO-ja. Za 11. julij pa smo prosvetnemu društvu v Padričah pomagali organizirati prireditev ob 50 letnici, pri kateri so nastopili vsi pevski zbori STO-ja. Proslava je odlično uspela, kljub temu, da se je pojavil razkorak in da odbor društva po prireditvi za ni hotel več izvršiti obveznosti do STO-ja.

Organizacijsko poročilo

Odsek za ljudsko prosveto je bil ustanovljen ob obnem zboru 3. 6. 1949. Prosvetno društvo je bilo ustanovljeno za prosvetno društvo »Pinko Tomičič« v Trstu. Tako smo imeli v coni A tržaškega ozemlja 3 prosvetna društva. Kot smo videli, je bilo to zelo malo. V naši coni A tržaškega ozemlja je bilo 3 prosvetna društva. Kot smo videli, je bilo to zelo malo. V naši coni A tržaškega ozemlja je bilo 3 prosvetna društva.

Tečaj za žensko domačo obrt

Ki je v redni zaključni solsko leto 1947-48 s 36 gospodinjami. Učence tega tečaja najbolj spremlja dejstvo, da je ASIZZ poslal mnogo izdelkov na mednarodno razstavo v Parizu. Mi smo ga naj bo povedano, da smo imeli komunistični svetovni tečaj za ženske, ki je bil do danes niso prili. Ta obrtni tečaj je postal prva žena Vidaličeva šola, ki je bila v letu 1948-49 ni mogla priti s poukom, ker so mu na eni strani vidaljevci odvzeli prostore, medtem ko je Maričina skupina v ASIZZ zadržala invarant tega tečaja, ki je bil v skrajni pripravi.

Enoletni Irgovski tečaj

Enoletni Irgovski tečaj se je v preteklem solskem letu boril s pomanjkanjem prostorov, ker se pouk vsi večeroma, tečaj ni bil dovolj uspešen. Tečaj, ki obsega slovenščino, književnost, zgodovino, geografijo, matematiko, fiziko, kemijo, biologijo, umetnost, glasbo, šport, zdravstvo, strokovno usposabljanje, je bil v letu 1948-49 ni mogel biti izveden, ker so vidaljevci odvzeli prostore, medtem ko je Maričina skupina v ASIZZ zadržala invarant tega tečaja, ki je bil v skrajni pripravi.

Otroški vrtci

Odbori naših prijateljev otrok v Skokliji in v Rocoli so s pomočjo šolskega odseka vzdrževali in vodili dva otroška vrtca. V drugih krajih pa vodijo prireditelji starši s pomočjo rodiljskih svetov borbo za ustanovitve novih otroških vrtcev, tako pri šoli v niti Donatoni, na Vrtili, pri Ani in Kolonkovcu. Ker je bilo upravljanje otroškega vrtca na Kolonkovcu precej pereče in dve leti trajajoča akcija, da bi v bližini otrok, je 1. aprila t. l. prišel poslovanje na Kolonkovcu zasebni otroški vrtec. Toda prav odnos kominformistov do otroških vrtcev od kraja razgalja protislovensko sovistično linijo Vidaličeve frakcije. Na Kolonkovcu so kominformisti pripravljali staršev, da bi v bližini otrok, je 1. aprila t. l. prišel poslovanje na Kolonkovcu zasebni otroški vrtec. Toda prav odnos kominformistov do otroških vrtcev od kraja razgalja protislovensko sovistično linijo Vidaličeve frakcije.

Razširitev mladinskega čtiva

Solski odsek posveča največjo pozornost akciji za učenje otrok v slovensko šolo. Nepristano sledijo pogosti napadi akcionarnega časopisa na slovensko šolo, ki se običajno zveže posebno v političnih neposrednih pred upisovanjem ob novem solskem letu. Solski odsek vodi s pomočjo naših članov proti napadom sovističnega na slovensko šolo, na temu pa s pomočjo rodiljskih svetov in učiteljskega sveta pripravlja akcijo za učenje otrok v slovensko šolo. To delo je postalo lasti po zaslugi izdajalnikov tržaških kominformistov in italijanskih reakcionarjev celo težko. Ta akcija je uspela zmanjšati število begunov iz slovenskih šol, ki je po prvih poročilih kazala zelo žalostno sliko.

POT NAŠIH UMETNIKOV je jasna, čeprav še tako strma

Poročilo tov. M. Ravbarja o delu odseka za znanost in umetnost

Odsek za znanost in umetnost je v učenjskih razmerah, v katerih živi čisto stotile slovenskih in hrvaških znanstvenih in umetniških delavcev Tržaškega ozemlja, ni mogel udeleževati v tistem širokem okviru, ki ga določa pravilnik in do katerega segajo naše želje. Tako na začetku moramo pa upoštevati, da so tržaški slovenski napredni umetniki in znanstveniki v času razkora v tržaškem demokratičnem gibanju na temelju znanstvenega spoznanja in iz pristihih iskrenih vezi s socialistično kulturo, ki jo gradi naša domovina, postali odločni poborniki za pravilno usmeritev našega političnega in kulturnega življenja. V dobi najhujšega kominformističnega nasilja in rušenja so prav kulturni delavci pokazali veliko zvestost in pogum v obrambi slovenske progresivne misli in umetnosti.

Studijska knjižnica

Osrednjemu majhne študijske knjižnice, ki se sicer lepo razvija in je proti koncu lanskega oktobra izdala prvi zvezek svoje bibliografske revije, obsega slovenska, italijanska in druga dela, tiskana ali izdana na Tržaškem ozemlju od septembra 1947 ter dela v zvezi s Trstom in Julijem krajino. — okrog tega središča je trenutno paš izredno težko orodotičiti take vrste delovanja. Iz istih vzrokov so seveda sliki z znanstvenimi ustanovami na Tržaškem ozemlju in izven njega večinoma samo osebni in zasebni ter jih narekuje trenutna potreba.

Udobabljačica umetnost

V udobabljačici umetnosti sta najvažnejši nalogi: pospeševati razvoj slovenske udobabljačice umetnosti in popularizirati dela udobabljačice umetnikov. Ti nalogi sta se dosegli s pripravljenjem, omogočanjem in podpiranjem umetniških razstav slovenskih in drugih likovnih umetnikov, doma in preko meja; z urejanjem prodaje umetnin ter usakovitostjo podpora umetnikom; z organizacijo razstav med našim ljudstvom na podeželju.

Glasba

Positivne rezultate, ki segajo naravnost in oplojevalno na področje ljudske prosvete, imamo v glasbi. Na tem področju je najvidnejše ustvarjalno delo kompozitist in pevovodja Ubaldina Vrabca, ki je ustvaril nekaj idejno močnih in oblikovno dovršenih zborovskih skladb, za katere je bil deležen splošnega priznanja. Pri njem moramo poudariti posebno značilnost njegovega umetniškega nastopa: željo do množične učinkovitosti. Tudi delo starejšega skladatelja Frana Venturina je upoštevano vredno in pozitivno za glasbeni repertoar naših prosvetnih društev. Pedagoško delovanje na glasbenem področju (glasbeni šola, operni in koncertni tečaj) je močno oviralo naša največja nalogla — pomanjkanje prostorov. Vsekarer je pa delo naših skladateljev, pevovodij in solistov (R. Kozem in S. Batistuta) trdna podlaga ljudsko-prosvetnega sektorja in tako med tržaškimi Slovenci ne samo najbolj vidna, temveč tudi najbolj učinkovita panoga.

Književnost

Delovanje na področju književnosti je najbolj razvidno na straneh tržaške literarne revije »Razgledi«, ki izhaja v težkih razmerah dovolj redno na koncu vsakega meseca. Med leposlovnimi sodelavci vlada tovrstnega razmerja, ideološki in vprašajni sloge ter oblike se vsi sodeže v glavnem strinjajo, čeprav je med njimi precej individualnih razlik. Med literarnimi razstavami v Trstu ali na Tržaškem ozemlju, je treba omeniti Vladimirja Bartola, Borisa Pahorja, Alojza Rebula, Andreja Budala, Zdravka Očvirka, Iva Mariniča in Ludoviko Kalanov. Literarna dela naših pisateljev so nastala iz progresivne misli in tesne zveze slovenskih tržaških umetnikov s celotnim slovenskim in dobim kulturnim delovanjem in tradicijo: dela Borisa Pahorja prikazuje posebno antifašistično borbo in žilav odpora slovenske mladine pred vojno in med okupacijo. Po slogu se njegove novele razlikujejo od vseh del sodobnih slovenskih književnikov, a izražajo letega duha kakor dela pisateljev, ki se prištevajo n. p. med socialistične realiste.

Slovensko narodno gledališče

Slovensko narodno gledališče je v pretekli sezoni delovalo v posebnih razmerah, stisnjeno od imperialističnih sil v majhne in ozke prostore, brez kakršne koli javne podpore ali priznanja, zraven tega pa še preganjano od svojih nekdanjih prijateljev, ki so zašli po objavi resolucije Informbiroja uporabljati nasilje tudi proti naši najvišji in najkvalitetnejši umetniški ustanovi. Tako umetniški ansambel in vse osebe Slovenskega narodnega gledališča so se zavedali, da v delovanju po majhnih in pritlikavih odrih niso mogli slovensko ljudstvo dramatično umetnost s progresivno ideologijo in repertoarjem ter da vrše važno kulturno-politično poslanstvo. Tej svoji umetniški in kulturno-politični nalogi se SNG ni odpovedalo v najtežjih razmerah. Zaupalo je v jedrsto slovenskega ljudstva, ki cenijo njegov trud in požrtvovalnost po ga izpodbija v naporih. SNG je zapadlo v pravično sodbo prihodnosti.

Delovanje SNG je najlepše razvidno iz števila: Lansko leto so bile 103 predstave, 26 več kakor v predhodni sezoni v ugodnejših razmerah. V predsezoni so se ponovila nekatera dela iz prejšnje sezone (20 predstav).

Težave SNG v borbi za prostore je opisalo tajniško poročilo.

V sezoni 1948-49 je bilo osem premier: Shakespearova komedija »Korhetes« v režiji Milana Kostića (8. novembra), Groljeva komedija »Zemlje« v režiji Jožeta Babiča (19. novembra), Cankarjeva drama »Hlapi« za 30-letnico Cankarjeve smrti in režiji Jožeta Babiča (17. decembra), mladinska igra »Dekle Mraza« (6. februarja) v režiji Jožeta Babiča, Galovljeva igra »Srebrna tobačnica« v režiji Milana Kostića (4. marca), Gowd-Ustasova igra »Gledalci« v režiji Modesta Sanelca (8. aprila), igra Mire Pucne »Ogenj in pekel« v režiji Milana Kostića (5. junija) in Groljeva komedija »Mirandolina« v režiji Jožeta Babiča (14. junija).

SNG je igralo v naslednjih dvoranah (po abecednem redu): Boršt, Bršički, Gabrovec, Greta, Kino ob morju, Konkoni, Kontovel, Nabrežina, Opelne, Plavje, Prosek, Rimanje, Rocoli, Sv. Ivan, Sv. Križ, Sešljan, Skudenj — v coni B pa Izola, Koper, Marezige, Piran, Pute, Sileče, Smarje — na gostovanju po Sloveniji v Tolminu, Ajdovščini in Sežani.

Posebej je treba poudariti važnost SNG za celotno Tržaško ozemlje: SNG je namenjen na obema področjema in vrši enako odgovornost naloge proti imperializmu in dekadenci v umetnosti na eni strani in v opravlja važno nalogo pri graditvi socialistične kulture na drugi strani škočijskega bloka.

V letošnji predsezoni je bilo doslej 19 predstav. Novost so bile predstave na prostem na Stadijnu pri Sv. Ivanu in v Boljuncu.

Slika Otona Zupančiča je krasila sieno dvorane, v kateri je bil občni zbor SHPZ

POROČILO TOV. MARIONA O DELOVANJU PODZVEZE SHPZ V KOPRU

V PODZVEZI JE VČLANJENIH
33 prosvetnih društev s 3.279 članov

[illegible]

jo je pri tem nudila ljudskim
žest (nagrade slikarstvu, obo-
slik) izražaj smislu i ponos
ko je daje razvoju umetnosti
je i važan element u v
možnosti.

Odsjek za folkloru beledi
skromni začetek udejevo
Pri tem je mnogo prim
etnografska ekipa iz Ljubljane
je je pri raziskovanju narob
pisnega blaga, obnovila st
folklorne, ljudske plesu, i
se izvajali najprej v Dek
a nato v Kopru, kjer
predstavljal pravo
manifestacije za te stare, i
be ljudske plesu. Plesu sol
ki deluje v okviru Podzve
te ljudske plesu razvijala

Etnoškola za folkloro beleži prvotni, nespremenjeni in neskrbljeni začetek udeleževanja. Pri tem je mnogo pripomnila, da etnografska ekipa iz Ljubljane, ki je pri raziskovanju naravnih in pisnega blaga, obnovila folklorne, ljudske pesni, ki so se izvajali najprej v Dekanih, nato v Korpu, kjer se predstavlja pravo ljudsko manifestacijo za te stare, a ne ljudske pesne. Pesna solstva, ki deluje v okviru Podvezde be, ljudske pesne razvijala na prejšnjem, vplivajoč vanje še nove elemente, ki jih je rodilo življenje.

Etnoškola razstavlja, ki je bila na pobudo in s pomočjo Podvezde uredila etnografska ekipa, ter bogastvo ljudske duhovne kulture, ki izpričuje slovensko bitnost tega ozemlja, naravo plemenita pobuda v nadaljevanju dela, v odkrivanju seznanjanju s pravo ljudsko

Vendar bi naše poročilo na-
bilo popolno, ako ne bi pre-
gledali tudi statistično število
prireditel, ki so jih organizirali
na PD ali Podvezje. PD so pri-
redila 62 kulturnih prireditel
v 12 gostovanj v razne kraje
Istrskega okrožja. Večje pri-
reditve je organiziral Podvezje
za in to Večer slovenski
pesmi v Smarjah (nastopil
je osem pevskih zborov).
Dan slovenske besede (nastopil
pripetilo 5 dramskih družin).
Prireditve v Prešernovem tednu
su tri množični nastopi pev-
skih zborov in godb 1. maja ter
folklorni nastop v Kopru (18-
tina orkestril).

Ljubljana oblast je v
popolnoma obnovila
zdravilišče tako, da je
velika možnost gostovanja go-
stovnikov, dramskih in baletskih s-
tupov. Samboj. SNG iz Trsta go-
redno vsak mesec v Korpu Pro-
stora. Smarjani in Maribor
Našemu delovnemu ljudstvu
je tuje tri desetletje za-
rasko kulturno udeleževanja
je SNG iz Ljubljane v 2
gostovanji opere, baleta in 3
med odkrival vrhove kulturne
umetniške ustvarjalnosti slo-
venskega človeka.

Z dozdajšnji zadružni de-
lov bod omogočena pogoje-
ta gostovanja med prostovolj-
stvi in umetniškimi skupi-
nami, ki bodo skrbela za živ-
nost ljudske kulture in umet-

[illegible][illegible]

o, a predvsem z nene-
o za napredno idejnost dela, sme-
ljudsko prosvetnega dela, pro-
priprani, da bodo tudi tisto ve-
vetna društva vršila postavila za-
ko nalogo, ki jo borba ter-
red naše ljudstvo oblaži ter-
zgraditev ljudske oblasti živ-
epšega in srečnejšega živ-
jenja.

ISTRSKI DNEVNIK

ORGANIZACIJSKO POROČILO OKROŽNEGA PLENUMA ASIŽŽ

Žene morajo sodelovati pri stvarni graditvi našega okrožja

Potreben je dvig ideološke in politične ravni vseh žen

Pred dnevi smo poročali o plenumu okrožnega plenuma ASIŽŽ, ki je bil 30. oktobra v Kopru. Ob tej priliki je poročila Elia Crollini, organizatorica poročila, katerega prispevek zaradi njegove važne vloge vsaj v izveščku.

Crollini je uvodoma namignila, da je že nedavno par dni pred plenumom ASIŽŽ, kongres podprla potrdila organizacije profitažen v preobrazbi gospodarstva Istrskega okrožja. Vse je izrazil, da morajo žene poleg borbe za mir, ostanek meščanske družine, povezati svoje napore s tistimi, ki delujejo na delovnem mestu, ter jo uvrstiti v splošno fronto pod vodstvom ASIŽŽ. Že zlasti potrebno je, da se ženske v Istri, ki so bile v preteklosti izločene od delovnega sveta, združijo v industrijskih podjetjih, v upravljanju ljudske oblasti, v vseh drugih sferah, ki so jim na razpolago. Vse to mora biti referenčna točka za vse ženske, ki se želijo udeležiti dela.

Ženske morajo na svojo sposobnost sodelovati pri produktivni in vseh drugih delih, ki so jim na razpolago. Vse to mora biti referenčna točka za vse ženske, ki se želijo udeležiti dela.

BABIČI

Udeležba vaščanov na proslavi obletnice agrarne reforme

Uspehi naše kmečke obdelovalne zadruge

Naša vas se je udeležila v velikem številu proslave II. obletnice agrarne reforme. Tudi okoliš se je dobro odzval. Kljub slabemu vremenu je bilo, skozi naš kraj na kamolnih gozdovih nad 350 ljudi. Lepo je bilo videti, kako so se pomikali kamioni okrašen z zastavami, zelenjem in transparenti. Tudi za izbojevanje agrarne reforme so padle žrtve in mladi Gortan, ki so bili pod Italijo zlasti za Istrsko ljudstvo vzgled požrtvovanja. Toda prišla je narodna osvobodilna borba, kjer smo dali 42 tisoč najboljših sinov in hčera, da smo prišli do svobode in do lastne zemlje.

Danes vam sporočam nekaj podatkov o letošnjem pridelku in planu za leto 1950, ki si ga je zadala kmečka obdelovalna zadruga v Babji. Čeprav moramo smatrati letošnjo letino kot slabšo, je naša zadruga vseeno pridelala 112 stotov pšenice, 18 stotov ječmena, 13 stotov ovsa, 450 stotov krompirja in 180 hektolovov vina. O pridelku svojega delovanja je izjavila zadruga se 16. prafelca, letos pa se 33. Važno je, da ima zadruga lastne plemenske svinjine. Zaradi prevleke suše ni govora o letošnjem koruzi in tudi številu živine zaradi pomanjkanja sena ni bilo mogoče zvišati.

Plan za leto 1950 predvideva mnogo večje pridelke, če bo vreme vsaj deloma ugodno. Do sedaj je naša zadruga pridelala 13 ha pšenice, na 2 ha ječmena, enako površino ovsa, 5 ha krompirja, 3 ha koruze, 1 ha krmilne pese in 3 ha graha. Seveda je izboljšanje njegove gospodarstva in napredka odvisno od delovne sile, katere pa na žnost znatno primanjkuje. Na vsak način si bo treba pomagati s tehničnimi sredstvi.

Ce pomislimo, da je bila kmečka obdelovalna zadruga v Babji ustanovljena komaj 20. oktobra 1948, je treba vseeno priznati sposobnost in delavnost naših zadrugarjev. Naj omenim še to, da je vstopilo v zadrugo 18 družin, ki so vložile vanjo vse svoje premoženje.

Vse to delo in vsi ti uspehi ne zaležejo, da bi se spametovali. Vidalijevci komunisti. Zanje ne pomeni nič, da stopa naše ljudstvo iz enega tehnoknava v drugo in da dela neprestano. Komunistično pomenijo vsi tisoči prostovoljnih delovnih ur, vsi uspehi kmečkih obdelovalnih združb delo za resnico. Ne sramujejo pa se, da lovijo takšne komuniste, ki so se večkrat nosili črno srzajo in ki so se na vse pretegle trudili, da so v času narodno osvobodilne borbe ulovili ranjenega partizana ali aktivista, oziroma katerega koli antifašista. Za naše komuniste je dober vsak tak

Tudi v bujskem okraju je prostovoljno delo uspešno

Kakor v koprskem okraju tekmujejo člani množičnih organizacij tudi po vaseh bujskega okraja. V tem pogledu gre za zgledom naprej v prvi vrsti mladina, ki hoče na vsak način končati dela, ki so v delovnem načrtu za leto 1949.

Tako so v tednu od 16. do 23. oktobra mladinci v Novem gradu doprinesli 123 ur, katere so napravili pri delih na športnem igrišču. V Novi vasi so doprinesli 118 ur za graditev tamkajšnje zadruga doma, v Brtonigli pa 104 ure pri delih na novi cesti. Zastajala ni tudi Materada, kjer so dosegli tudi 140 delovnih ur, in sicer v korist gradnje domačega zadruga doma. Delni podatki izkazujejo, da v ostalih sektorjih bujskega okraja najdaljnjih 629 prostovoljnih delovnih ur.

Enako uspešen je bil teden od 23. do 30. oktobra. Trdo in pošteno so delali zlasti v monjanskem sektorju. Baze v Kučubregu in Monjanu so izvršile 400 ur udarniškega dela. Najugodnejše uspehe v vsem okraju je dosegla baza Skoruš, ki je napravila 540 delovnih ur. Okoli 150 tovarišev je dokazalo v tem sektorju svojo poštovnost. Pohvaliti je treba tudi Krasice, ki so doale 235 delovnih ur, Marušice s 123 urami in Materado s 135 delovnimi prostovoljnimi urami.

Vsega skupaj je bilo doseženih 2.342 ur prostovoljnega dela. Pri tem je treba pripomniti, da je nekoliko padel bujski sektor, ki je izvršil v razmerju s številom članov množičnih organizacij premalo delovnih ur. Izgovor na zaposlenost zaradi trgate, gospodarske razstave v Koprju in podobno ne drži, kajti, če so dosegli tako značilne uspehe prostovoljci v Skorušici, bi jih lahko tudi v bujskem sektorju. Pričakujemo od bujskega sektorja, da bo prijel zopet krepko za krampe in lobate!

Začasno ukinjena avtobusna proga

Avtobusno podjetje sporoča, da ukinja začasno avtobusno progo Portorot - Divača in nazaj z odhodom iz Koprja ob sobotah in nedeljah ob 16. uri. Proga bo ukinjena 12. novembra.

Martinov večer v Koprju

Sindikala podružnica Zadruga poslovne zveze priredi v petek 11. novembra t. l. v prostorih menze št. 1 «Martinov večer». Bogat spored bodo izpolnile deklaracije, petje, enodejanska in končno prosta zabava. Začetek ob 20 uri. Vabljeni so vsi, ki se želijo razvedriti!

Vozni red parnikov na progi Trst-Koper-Pulj

«Vozni red» bosta od 6. novembra dalje vsak tork, četrtek in soboto odpušila iz Trsta proti Koprju in Pulju ob 7 uri in ne kakor do sedaj ob 8 uri.

Isto tako bosta imenovana parnika odpušila vsak ponedeljek, sredo in petek iz Koprja proti Trstu ob 15.50 uri in ne kakor prej ob 14.30 uri.

Ustanavljajo nove frontne brigade

Potrebna so pravočasna poročila o izvršenem prostovoljnem delu

Pred dnevi smo poročali o poročilu o prostovoljnem delu, ki so ga izvedli člani množičnih organizacij po zaključku trimesečnega tekmovanja in tekmovanja na šest partijskega kongresa. Pred seboj imamo nekaj podatkov o prostovoljnem delu v koprskem okraju, ki je bilo izvršeno pretekli teden. Že ti nepopolni podatki zopet dokazujejo, da bodo prostovoljci do konca leta izvedli prevzete obveznosti in s tem letošnji delovni načrt.

Pri tem omenimo, da je treba tiste funkcije, ki imajo nalogo sestaviti točne statistike o izvršenem delu in jih poslati pristojnim okrajnim in okrožnim organizacijam, na ta ali oni način pripraviti do tega, da bodo prišle statistike v določenem času na svoje mesto, kjer bodo na razpolago tudi tisku in z njegovo pomočjo množice interesov, da izvejo za vse tiste, ki se želijo udeležiti prostovoljnega dela, prostovoljci in udarniki pa imajo po drugi strani pravico, da naše ljudstvo ocenjuje njihovo žrtvovanje.

Zadnji teden so bili podvezni koraki, da se prostovoljno delo simboliziramo in da se v ta namen formirajo frontne delovne brigade. Trenutno obstoji takšna brigada v Borštu in šteje 64 članov, ki pripadajo raznim množičnim organizacijam. Dalje je delovna brigada v Tribanju, v katero se vpisalo do sedaj 40 članov. Ustanavlja pa se še tretja.

Te brigade bodo delale na določenih objektih, ki so vključeni v letošnji delovni načrt. Važno je, tudi to, da bodo reorganizirane vse brigade, ki se obstajajo, deloma pa bodo v sektorjih ustanovljene nove.

Konkretno je bilo pretekli teden v Borštu 46 udeležencev pri prostovoljnem delu, ki so napravili 306 delovnih ur. Pri obnovi sedeža krajevnega ljudskega odbora - ter domačih prostovoljcev, ki so doprinesli 180 ur, kar pomeni, da je vsakdo od njih napravil nad 10 ur. Z enakim elanom kot vselej se je izkazal Glem s 70 udeleženci, ki so dosegli aktivno 700 delovnih ur. Tudi oni so vložili to delo v korist novemu sedežu krajevnega ljudskega odbora in za popravilo cest. Na ta način je 143 tovarišev in tovarišice samo v teh krajih porabilo 1.338 delovnih ur.

Tudi to pot je treba poudariti, da idealizem med članstvom naših množičnih organizacij vedno raste in da je drugo besedo neustojljiva. To naj bo našemu ljudstvu v zadoščenje, ker si je lahko sveto, da bo to delo rodilo zanj samo uspehe.

Koncert v Koprju

V soboto 12. novembra zvečer bo v obnovljenem gledališču v Koprju koncert meščanskega zboru Sindikalnega kulturno-umetniškega društva železničarjev iz Ljubljane «Tine Rožanec».

Zbor šteje 70 pevcev in pevk ter bo nastopil pod vodstvom našega rojaka skladatelja Vasilija Mirka, ki mu je bil več let pevovodja. Po svojih sposobnostih je ta pevski zbor med prvimi sindikalnimi zbori. Razpolaga z bogato izbiro borbenih, umetnih in narodnih pesmi, ki so deloma tudi zelo zahtevne.

Po koncertu bo folklorna skupina istega društva izvajala več narodnih plesov pod vodstvom znanega mojstra Jenka.

Z istim sporedom bo nastopilo društvo tudi v Šmarjah v tamkajšnjem zadrugnem domu, in sicer dne 13. novembra ob 15.30 uri in istega dne zvečer v PORTOROŽU v dvorani Palace hotela.

Predavanje slovenskega prosvetnega društva „O. Župančič“

Slovensko prosvetno društvo «O. Župančič» priredi danes 9. novembra ob 20 uri v mali dvorani obnovljenega gledališča v Koprju zanimivo predavanje. Tudi Mitja Macarol bo predaval o nastanku in razvoju jugoslovanskega filma.

Odbor vabi vse člane in ostalo občinstvo k obilni udeležbi!

GORIŠKI DNEVNIK

Proslava Oktobrske revolucije na Goriškem

S prepričanjem, da smo na pravi poti, gremo dalje, sledeč načelom velikega Lenina - Kako je bilo v Štandrežu, Pevmi in Doberdobi

Kakor vsako leto, je slovensko ljudstvo na Goriškem tu in tam praznovalo obletnico slavnih Oktobrske revolucije v Sovjetski zvezi, ki je tako odločilno posegla v ves naš daljnji razvoj slovenske družbe in njene zgodovine. Po nekaterih naših vaseh so imeli takšne proslave že v soboto, kjer se je zbralo precej ljudi, čeprav je tisti večer bilo malo vreme in je bilo kot iz šega. Ravno zaradi tega so sklenili ponedeljek, da bodo proslavo ponovili, ter tako omogočili udeležbo tudi tistim, ki so bili zaradi oddaljenosti in slabega vremena prisiljeni, da so tistikrat ostali doma.

V ponedeljek zvečer ob 20 uri je bila slovena proslava Oktobrske revolucije v Štandrežu, kjer se je kljub slabemu vremenu odzvalo mnogo ljudi, ki so do kraja napolnili dvorano. Slavnostno razpoloženje je se počelo v predmestnem delu gradnje socializma v Jugoslaviji je na tem, da doseže svoj vrhunec. Vse ljudstvo dela zavestno in se zaveda, da bo doseglo pod vodstvom tovariša Tita lastno boljšo bodočnost. Komunisti naj vedo, da v Jugoslaviji ni brezposelnosti. Ta ljudska republika je podobna veliki tovarni, v kateri delajo neustrašna vsi in z vsim vnuem, odločeni, da na vsak način dokončajo začeto delo.

Vidalijevci so na vse te stvari pozabili in jih tudi hočejo zabiti, nekateri od njih pa jih tudi niso nikdar razumeli, ker ne vedo in tudi nikoli ne bodo vedeli, kaj pomenijo načela, na katere mara revolucionarno gibanje nastopiti svojo aktivnost. Borbe jugoslovanskih narodov niso vidalijevci nikdar pojmovali in to zato, ker so sektaristi in nizkotneži, ki po drugi strani razumejo in sledijo spietkam kapitalistične drhali in obrekovalnih klik.

Iz teh razlogov zaupamo podpisani delavci popolnoma v novo Jugoslavijo, ki je na poti v socializem. Zaupamo tudi njenim voditeljem, ker smo prepričani, da sledi njihovo gibanje je poti napredka.

Smrt fašizmu - svoboda narodni! Sledijo podpisali.

Vpišite se v volivne imenike!

Kakor drugi italijanski državljani imamo tudi goriški Slovenci pravico, da pri volitvah izražamo svoje volje glede predstavnikov, ki želimo, da bi nas in naše koristi zastopali pri občinski, deželni in državni oblasti. Zato je naša dolžnost, da se ob vsakoletni reviji volivnih imenikov prepričamo, če smo vanje pravilno vpisani, da bi nam kadar bo čas zato ne vzel volivne pravice ali ne razveljavil naših glasov, kar bi se ne zgodilo prvič.

Na podlagi člena št. 3 zakona št. 1058 z dne 7. oktobra 1947 sporoka goriško županstvo, da so uradno vpisani v volivni imenik goriške občine vsi tisti italijanski državljani, ki so ali bodo dopolnili 21. leto starosti do 30. aprila leta 1950. Seveda morajo biti vpisani v knjigo stalno bivačih v tej občini najmanj od 15. oktobra t. l.

Da bi ne prišlo do kakšnih nesporov, imajo ti upravljenci pravico vložiti posebno prošnjo na prostem papirju do 15. novembra. Prošnja mora poleg prošilovega podpisu imeti še naslednje podatke: a) ime in priimek in za poročenec žene vdove tudi možev priimek; b) ime očeta; c) kraj in datum rojstva; d) izobrazba; e) poklic ali obrt; f) sedanje bivališče.

Ce je prizadelec nepismen lahko da te podatke ustno pred občinskim tajnikom ali kakim drugim za to pooblaščenim občinskim uradnikom. Izjavo lahko poda tudi pred notarjem v prisotnosti dveh prii, ki potrdirata njegovo iskrenost.

Prošnji mora upravičenec priložiti tudi potrebne dokumente, iz katerih je razvidna njegova upravičenost in če je rojen v kakšni drugi občini, tudi rojstni list.

Tudi tisti, ki nimajo v tej občini stalnega bivališča, pa bi hoteli biti vpisani v njen volivni imenik, kaže tudi, da se bodo ta dela sedaj, ko je prenehajo večje dela na polju, nadaljevala in bo morala priti do dokončnih zaključkov.

Razmejitevna komisija zopet na delu

Po večmesečnem molku, ki je zagnil delo obeh delegacij za dokončno razmejitve in določitev stalne meje med Jugoslavijo in Italijo, je v ponedeljek zopet prišla na to stran jugoslovanska razmejitevna komisija. Po prehodu meje na bloku pri Rdeči hiši se je komisija odpravila skozi ulice Mazzini, Nazario Sauro in Duca d'Aosta v smeri proti Mirni in Letališču.

Po vsem videzu se je ta komisija sestala tam nekje na terenu s italijansko komisijo in dala s njo za določitev dokončne meje v tem odseku do poznega popoldneva, ko so se zopet vrnili po isti poti domov v Jugoslavijo. Kaže tudi, da se bodo ta dela sedaj, ko je prenehajo večje dela na polju, nadaljevala in bo morala priti do dokončnih zaključkov.

Krpan je moral v bolnišnico

Pred nekaj hišo se je večera ponedrečli 32letni Krpan Jožef iz ul. Ravar 16. Ko je mož prišel iz dovoljenja na ulico, se je spodknil pri ob kameni, ki ni vedel zanj. Pri tem je padel na tla in z glavo trčil ob cestni tlak. Dobil je več ran na čelu. Na pomoč mu je prišel Zeleni križ, ki ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu obvezali rane.

Avto povozil delavca pri Rdeči hiši

Pred nekaj dnevi, zvečer je pešalci proti območnemu bloku pri Rdeči hiši doletel Jožef Poljan iz Mirna pri Gori. Očividci pravijo, da je bil mož vinjen in da njegove noge niso kazale preveč stabilnosti. Na križopolu, malo pred blokom, je pridrvel s strani neki avto, ki je bil preložen rebro. Nesrečni pešec bo moral ostati več tednov na zdravljenju. Avto, ki ga je povozil, je bil iz Trsta in ga je vozil lastnik Gino Sconecchia, ki stanuje v Trstu, ul. Marconi 14.

Občni zbor Goriške zadruge

V nedeljo 20. t. m. ob 9.30 u. je imela Goriška nabavno-prodajna zadruga z.o.j. svoj redni občni zbor v dvorani gostilne Lutman v Štandrežu, s sledenim dnevnim redom:

1. Otvoritev, izvolitev zapisničarja in dveh overovalcev;
2. poročilo upravnega odbora;
3. poročilo nadzorstva;
4. obračun za leto 1947 in 1948 in uporaba prebitke;
5. razno.

Dnevni red izrednega občnega zbora bo sledeč:

1. Poročilo;
2. dokončna ureditev poslo-

KINO

VERDI. 17: «Kapitan iz Kastilije». 17. Power.

VITTORIA. 17: «Veni se v Neapelf». P. Barbara.

CENTRALE. 17: «V zamaknjeno». G. Lougu.

MODERNO. 17: «Štendral v Filadelfiji». K. Hepburn.

EDEN. 17: «Pravice Indijevcev». W. Boyd.

IZPRED SODIŠČA

Usodna češnja baronice Tacco

Vse določene in tudi nekaj ur popoldne so imeli vsi naši goriški kazenski sodišči opravka s prizivji. Na prizivnih razpravah je predsednik nekadašnji baron Tacco, ki je bil nekdanji baron, od katerih je bila ena stara 1. leto, druga pa tri. Zenski, ki je bila je preje ločena od moža, se je lopega dne domislila, da sta ji otroka prav v nadelno ter sklenila, da se ju bo rešila. Punci je namreč, pod prevežo, da je zaplena in da ju ne utegne negovati, izročila dvema znankama in jima za to obljubil primeren plačilo. Hčerki sta bili tako preskrbljeni, a mati je kmalu pozabila na svoj dolg in ni njuna oskrbovalnica za vzdrževanje prav nič plačala.

Zenski pa sta se lopega dne naveličali rediti tuje otroke, ki sta imeli še svojih najbrž preveč in Rimoldo prijavili sodnim oblastem. Sodnik jo je z razsodbo z dne 25. avgusta 1948 obsodil na 3 mesece zapore in opustil njenega moža Busacchia, kar ni zakrivil kaznivnega dejanja. Busacchijsva pa je vložila priziv, v katerem je navajala, da je vzdrževala hčerke plačevala ne redno, ampak le kadar je mogla. Sodnišče jo je to obtožbo opustilo zaradi pomanjkanja dokazov.

Zvišali so jima kazno

Zaradi nezakonite prestopa meje so lanskega novembra na sodnijski obsodili 38letnega Leura Petra iz Gradišnice na 3 mesece zapore in 16.000 lir globe. Proti tej kazni je Leura vložil priziv, ki pa mu ga je sodišče obdilo in ga obsodilo še na plačilo stroškov prizivne razprave.

Zaradi istega prestopa so lanskega novembra na goriški sodnijski obsodili 36letnega Prinčiča Alojza iz Steverjana na 2 meseca zapore in 10.000 lir globe. Tudi on je vložil priziv, ki mu ga je sodišče prav tako obdilo in ga obsodilo na poravnano stroškov prizivne razprave.

Šofer se je izmazal

Novembra lanskega leta je nekdo kamion, ki sta ga vozila 25letni Populin Odene in Grendo Florindo, povozil na glavni cesti v Ločinu Perka Romana, ki je moral zaradi tega osem dni v bolnišnico. Perko, ki je bil skoraj ostal žrtev te nesreče, je šoferja, čeprav sta z vozilom pobegnili na ga pustila ranjenega na cesti, spoznal in ju prijelvli sodnim oblastem. Toda z njima je moral pred sodnika tudi lastnik Herminij Giannesi. Na sodnijski priznala za krivega samo Populina, ki je bil pri krmlu in ga obsodilo na 20.000 lir globe. Grendena in Giannesinija pa so opustili, ker nista zakrivila kaznivnega dejanja. Populin je proti tej obsodi vložil priziv, ki ga sodišče sprejelo in ga opustilo zaradi pomanjkanja dokazov.

Šofir otrok bi se rada znebila

Na sodnijski so aprila lani pre. gledali obtožnico 33letnega Busiacchia Guida in njegove 28letne žene Romilde iz Grajske ul. št. 2. Oba sta bila obtožena, da sta zapustila dve mladenčici v avtomobilu, ki sta bili v njem.

Dvakrat obsojeni policaj

V odločbi so lanskega leta na goriški sodnijski obsodili 27letnega Šušmelja Mirolava iz Gradišnice na 3 mesece zapore, kar je januarja 1947 leta na Soljanski cesti z motornim kolesom povozil otroka.

Šofir otrok bi se rada znebila

Na sodnijski so aprila lani pre. gledali obtožnico 33letnega Busiacchia Guida in njegove 28letne žene Romilde iz Grajske ul. št. 2. Oba sta bila obtožena, da sta zapustila dve mladenčici v avtomobilu, ki sta bili v njem.

NEDELJSKE PROSLAVE OKTOBRSE REVOLUCIJE IN OBLETNIČNE AGRARNE REFORME V ISTRSKEM OKROŽJU, KI JE BILA V KOPRU.

O angleško-sovjetskih pogajanjih leta 1944 in o interesnih sferah na Balkanu

Bo'garija naj bi prišla v pristojnost
Rusije, Jugoslavija pa Anglije

MOČAN RAZVOJ

ljudske prosvete na Kosmetu

Promet po podatkih Javnih skladišč

polletna 1400, celoletna 2600 lit; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4,50, mesečno 100
zaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska
lit 61-90603.7 — Izdala Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. — Trst

št. 93-808. — UPRAVA: ULICA R. MANNA št. 29 — Telefonski št. 1111
sak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, (finančno-upravni 10
1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
4. Podruž.: Gorica, Svetoženska ul. 42. Tel. 749. Koper, ul. p

Številka 83-51.
Mrtvice 90 lir.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374.
Ljubljana Tyrseva 34 - tel. 49-63. tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani

— Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska
6-1-90603.7 — Izdala Založništvo tržanskega tiska D.Z.O.Z. TRST

št. 93-808. — UPRAVA: ULICA R. MANNA št. 29 — Telefonski št. 1111
sak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, (finančno-upravni 10
1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
4. Podruž.: Gorica, Svetoženska ul. 42. Tel. 749. Koper, ul. p

Številka 83-51.
Mrtvice 90 lir.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374.
Ljubljana Tyrseva 34 - tel. 49-63. tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani

— Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska
6-1-90603.7 — Izdala Založništvo tržanskega tiska D.Z.O.Z. TRST

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 450, mesečno 1000 din; Poštni tekoči račun za STO-VZU: Založništvo trženskega tiska, Trst 11.5374. - Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana, Trševska 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 61-90603-3 - Izdaja Založništvo trženskega tiska D.O.O. - Trst